

Selgerstillinger

Ønsker du en spennende selgerstilling i ditt distrikt for en markedsleder i sin bransje? Les mer >>>>

forsiden / meninger

Kronikk, tirsdag 4. januar 2011

Fritid i barnevernet

Foto: SCANPIX

«Du har rett til å gjøre ting du liker. De voksne skal legge til rette for og hjelpe deg slik at du får fortsette med dine interesser og fritidsaktiviteter. De voksne skal også hjelpe deg til å finne nye fritidsinteresser, og de skal gjøre det de kan for at du skal få bruke tilbudet som finnes i nærheten.»

Gro Ulset
Forsker
Barnevernets utviklingscenter
i Midt-Norge, NTNU
Publisert: 04.01.2011 kl. 09:54
Endret: 04.01.2011 kl. 09:57

Dette skriver Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) i en brosjyre om rettigheter for barn og unge som bor i barneverninstitusjoner. Videre formidler de: «Du har rett til å være sammen med vennene dine. De voksne på institusjonen skal legge til rette for at du kan være sammen med venner mens du er her». (www.bufetat.no/barnevern/rettigheter-og-plikter/institusjon). Dette er viktige rettigheter for barn og unge som bor i barneverninstitusjoner i kortere eller lengre perioder i oppveksten. Men, er det uproblematisk for institusjonene å imøtekomme beboernes rettigheter knyttet til fritid og vennekontakt?

En undersøkelse gjennomført av Barnevernets utviklingscenter i Midt-Norge (Ulset, 2009) viser at ansatte i barneverninstitusjoner er oppriktig opptatte av beboernes fritid og deres mulighet til å være sammen med venner, men at deres rettigheter på dette området likevel ikke alltid ivaretas på en god nok måte. Det kan være flere grunner til dette; jeg vil peke på tre sentrale ytre/organisatoriske faktorer: 1: institusjonens lokalisering, 2: institusjonens arbeidsordning og 3: barnets eller ungdommens plasseringssted.

I § 4 i kvalitetsforskriften tilknyttet Barnevernloven heter det at institusjonen skal ha en gunstig beliggenhet i forhold til skole, leke- og fritidsmuligheter, og i rettighetsforskriftens § 6 tilknyttet samme lov heter det at beboerne skal kunne nyttiggjøre seg de fritidstilbud som finnes i lokalsamfunnet i størst mulig grad. Flere av barneverninstitusjonene som deltok i vår undersøkelse kunne verken imøtekomme krav til lokalisering eller beboernes rett til å nyttiggjøre seg fritidstilbud i lokalsamfunnet. Enkelte institusjoners beliggenhet var så avsidesliggende at det ikke engang var tilbud om kollektivtransport i området. Ved disse institusjonene kunne det bo en sammensetning av barn og unge plasserte etter enten omsorgs- eller adferdsparagrafer; for noen fungerte institusjonen som et permanent hjem frem til 18 års alder, for andre var det snakk om kortere og midlertidige opphold.

I de svært avsidesliggende institusjonene, hvor beboere ikke hadde mulighet til å komme seg til/fra ulike aktiviteter på egen hånd, var fritidsønsker ofte vanskelige å imøtekomme. Ansatte ved disse institusjonene fortalte om til dels omstendelig planlegging i forbindelse med gjennomføring av ulike aktiviteter. Dersom en ungdom ønsket å tilbringe fritid i lokalsamfunnet måtte dette ofte planlegges og avpasses både i forhold til de andre beboernes ønsker, i forhold til de ansattes møtevirksomhet og i forhold til transportmessige hensyn. I institusjoner som hadde en gunstig beliggenhet i forhold til lokalsamfunn og fritidsmuligheter var beboerne mer selvstendigjorte og frie. Det krevdes mindre planlegging for å gjennomføre ulike fritidsysler, og ettersom beboerne ikke i samme grad var avhengige av bistand fra de ansatte for å kunne gjennomføre ulike aktiviteter var det mer rom for spontanitet. Ved disse institusjonene lå også forholdene bedre til rette med tanke på vennekontakt og vennebesøk.

Når det gjaldt arbeidsordninger fortalte en del ansatte som arbeidet ved institusjoner som praktiserte vanlig turnus, det vil si tre arbeidsskift i døgnet, at denne typen ordning påvirket beboernes fritid i negativ retning. Etersom ansatte måtte være til stede i institusjonen for å foreta skift flere ganger om dagen gjennomførte de sjelden turer eller lengre utflukker i helgene. De opplevde også at det var vanskelig å motivere beboere til felles aktiviteter i fritiden, nettopp fordi det var så mange utskiftninger av ansatte hver dag. Det ble lite ro og stabilitet. Enkelte ansatte ga uttrykk for at institusjonen kunne gi barna en mer fleksibel og opplevelsesrik fritid om de hadde utøvet en annen arbeidsordning. I institusjoner som praktiserte medlevertturnus rapporterte ingen ansatte om tilsvarende utfordringer, hvor arbeidsordningen begrenset og/eller forhindret fritidsopplevelser. Alt tydet på at denne typen turnus, hvor de ansatte levde sammen med beboerne over en lengre periode, åpnet opp for flere muligheter og tilrettela for en mer fleksibel og allsidig fritid både i ukedager og i helger sammenlignet med tredelt turnus.

Barna og ungdommene som deltok i vår undersøkelse fortalte at de ønsket å tilbringe mest mulig av fritiden sammen med venner. I realiteten viste det seg at fraværet av venner og vennekontakt var stor. En særlig årsak til dette var at mange opplevde å bli plassert i barneverninstitusjoner utenfor sin egen hjemkommune, langt fra hjemstedet sitt. De kjente verken nærmiljø eller lokalbefolkning, og de kunne heller ikke opprettholde daglig kontakt med tidligere venner. Dermed måtte de utvikle nye vennerelasjoner; dette var et krevende arbeid som tok tid og noen av barna og ungdommene lyktes aldri med å skape nye, gode og stabile vennerelasjoner på sitt nye bosted. Flere fortalte at de ikke hadde noen nære venner i lokalsamfunnet, at de levde uten nære vennerelasjoner og at de sjelden eller aldri fikk besøk av venner i institusjonen.

Det er ikke tvil om at en del ytre/organisatoriske faktorer har stor betydning for hvordan fritid, vennekontakt og relasjoner arter seg for beboere i barneverninstitusjon; lokalisering, arbeidsordning og plasseringssted er tre slike. Det er viktig å kaste lys over disse, fordi vi trenger å velge riktige løsninger framover. Vi har behov for barneverninstitusjonene våre, men vi må sørge for et bedre samsvar mellom de rettigheter som Bufdir formidler i sin brosjyre til barn og unge i institusjon om fritid og venner og det som muliggjøres i virkeligheten.